

P6_TA(2007)0130

Būsima plėtra ir sanglauda

2007 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl būsimos plėtros įtakos sanglaudos politikos veiksmingumui (2006/2107(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2006 m. kovo 16 d. rezoliuciją dėl Komisijos 2005 m. plėtros strategijos dokumento¹,
- atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 8 d. Komisijos komunikatą „Plėtros strategija ir pagrindiniai 2006-2007 m. uždaviniai“, įskaitant jo priede pateikiamą specialiąją ataskaitą apie ES gebėjimą integruoti naujas nares (COM(2006)0649),
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. gruodžio 13 d. rezoliuciją dėl Komisijos komunikato dėl plėtros strategijos²,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. gruodžio 13 d. rezoliuciją dėl Europos Sąjungos pajėgumų integruoti naujas valstybes nares institucinių aspektų³,
- atsižvelgdamas į 2006 m. gegužės 3 d. Komisijos komunikatą „Plėtra: ekonominė sėkmė po dvejų metų“ (COM(2006)0200),
- atsižvelgdamas į savo 2005 m. rugsėjo 28 d. rezoliuciją dėl derybų su Turkija pradžios⁴,
- atsižvelgdamas į 2005 m. spalio 3 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių Tarybos išvadą⁵, pateiktą pradėdamas derybas su Kroatija,
- atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 15-16 d. Europos Vadovų Taryboje pirmininkaujančios valstybės paskelbtą išvadą⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. rugsėjo 27 d. rezoliuciją dėl Turkijos pažangos rengiantis narystei⁷,
- atsižvelgdamas į 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo⁸,
- atsižvelgdamas į 2004 m. vasario 18 d. Trečiąją pažangos ataskaitą apie ekonominę ir

¹ OL C 291 E, 2006 11 30, p. 402.

² Priimti tekstai, P6_TA(2006)0568.

³ Priimti tekstai, P6_TA(2006)0569.

⁴ OL C 227 E, 2006 9 21, p. 163.

⁵ 12877/05, 2005 10 4.

⁶ 10633/1/06, 2006 6 17.

⁷ Priimti tekstai, P6_TA(2006)0381.

⁸ OL C 139, 2006 6 14, p. 1.

socialinę sanglaudą (COM(2004)0107),

- atsižvelgdamas į Komisijos 2006 m. birželio 12 d. komunikatą „Augimo ir užimtumo strategija ir Europos sanglaudos politikos reforma – Ketvirtoji pažangos sanglaudos srityje ataskaita“ (COM(2006)0281),
 - atsižvelgdamas į 1993 m. birželio 21 ir 22 d. Kopenhagoje, 2004 m. gruodžio 16 ir 17 d. ir 2006 m. gruodžio 14 ir 15 d. Briuselyje vykusią Europos Vadovų Tarybos posėdžių metu paskelbtas pirmininkaujančios valstybės išvadas,
 - atsižvelgdamas į ES sutarties 49 straipsnį ir į EB sutarties 158 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą ir į Biudžeto komiteto nuomonę (A6-0087/2007),
- A. kadangi pagal ES sutarties 2 straipsnį socialinė, ekonominė ir teritorinė sanglauda yra svarbus Europos Sąjungos tikslas, o piliečiams tai akivaizdus Europos solidarumo ženklas,
- B. kadangi, kaip pabrėžiama Ketvirtojoje pažangos sanglaudos srityje ataskaitoje, Europos Sąjungos sanglaudos politika gali labai prisidėti siekiant socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos tikslų,
- C. kadangi ankstesne Europos Sąjungos plėtra buvo prisidėta prie taikos, saugumo, stabilumo, demokratijos ir teisinės valstybės principų užtikrinimo, taip pat prie visos Europos Sąjungos augimo ir ekonominės gerovės; tai padėjo ES tapti konkurencingesne ir dinamiškesne ekonomika ir į tai turi būti atsižvelgta apsisprendžiant dėl būsimos plėtros,
- D. kadangi, nepaisant to, ir ateityje būtina imtis veiksmingų priemonių, siekiant sumažinti Centrinės ir Rytų Europos šalių skirtumus, kadangi jose, palyginti su anksčiau įstojusiomis šalimis, pradinė ekonominė padėtis buvo prastesnė ir jos taip pat turėjo įgyvendinti radikalias politinių ir ekonominių sistemų reformas,
- E. kadangi dėl globalizacijos sunkėja suvienodinimo procesas, o taip pat kyla problemų dėl verslo organizavimo vietų visoje Sąjungoje,
- F. kadangi gerai valdomos sanglaudos politikos dėka galima padėti regionams spręsti kai kurias su globalizacija susijusias problemas,
- G. kadangi didėja finansinis spaudimas valstybių biudžetams, kadangi daugelis valstybių narių nesilaiko stabilumo kriterijų, kadangi dėl demografinės raidos ateityje reikės papildomų valstybinių biudžeto lėšų ir sulėtės augimas,
- H. kadangi ES turi išlikti atvira bendrija ir struktūrinės politikos klausimai neturi kliudyti plėtrai ateityje, o būtinos reformos turėtų užtikrinti integracijos pajėgumus,

- I. kadangi nuo 2005 m. spalio mėn. Bendrija (kol kas) nerezultatyviai derasi dėl narystės su Turkija ir Kroatija, o 2005 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba Buvusiajai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai suteikė šalies kandidatės statusą; kadangi kitos Vakarų Balkanų valstybės (Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija ir Serbija (kartu su Kosovu)) laikomos potencialiomis šalimis kandidatėmis; kadangi reformų procesui visose išvardytose šalyse remti numatytos pasirengimo narystei paramos programos, apimančios struktūrinius politinius komponentus,
- J. kadangi įstojus Rumunijai ir Bulgarijai įsigaliojo specialios paraiškų dėl asignavimų iš struktūrinių fondų teikimo taisyklės, kadangi lig šiol nenustatytas šios narystės struktūrinis politinis poveikis,
- K. kadangi, jeigu būtų atsižvelgiama į pasirengimo narystei paramą gaunančias šalis ir Rumunijos ir Bulgarijos padėtį, reikalinga papildoma finansinė suma dabartiniu finansavimo laikotarpiu siektų 150 mlrd. EUR remiantis šiuo metu galiojančia struktūrinės politikos schema; kadangi vis dėlto visos pasirengimo narystei paramą gaunančios šalys į ES įstos ne vienu metu,
- L. kadangi įstojus Rumunijai ir Bulgarijai, 25 ES valstybių narių, kurios gali prašyti finansavimo iš struktūrinių fondų, teritorija padidėjo 9 proc., gyventojų skaičius – 6 proc., o BVP vienam gyventojui sumažėjo 5 proc., kadangi įstojus Kroatijai 27 ES valstybių teritorija padidėtų 1,3 proc., gyventojų skaičius – 0,9 proc., o BVP vienam gyventojui sumažėtų 0,6 proc.; kadangi įstojus Turkijai 27 ES valstybių teritorija padidėtų 18,3 proc., gyventojų skaičius – 14,7 proc., o BVP vienam gyventojui sumažėtų 10,5 proc.; kadangi įstojus kitoms Vakarų Balkanų šalims 27 ES valstybių teritorija padidėtų 4,8 proc., gyventojų skaičius – 4 proc., o BVP vienam gyventojui sumažėtų 3,5 proc.,
- M. kadangi būtina neatidėliotina Europos Sąjungos institucijų institucinė, finansinė ir politinė reforma, kuri sustiprintų ES gebėjimą integruoti naujas nares; kadangi I konstatuojamoje dalyje nurodytų šalių įstojimas į Europos Sąjungą visiškai priklauso nuo Kopenhagos kriterijų įgyvendinimo – demokratinių pokyčių jose,
- N. kadangi, remiantis galiojančiomis taisyklėmis, Europos Sąjungoje, kurią sudarytų 34 valstybės narės, Kroatijai tektų tik 7 proc. papildomų struktūrinių fondų lėšų, likusioms šiuo metu pasirengimo narystei paramą gaunančioms Vakarų Balkanų šalims tektų 9,2 proc., tačiau vien Turkijai tektų 63 proc. lėšų,
- O. kadangi atskirų Vakarų Balkanų valstybių įstojimas dėl jų dydžio, gyventojų skaičiaus ir ekonominio išsivystymo net ir dabartinės finansinės programos požiūriu neturėtų jokio statistikos požiūriu įvertinamo poveikio valstybių narių regionų finansavimui, taip pat neturėtų žymaus finansinio poveikio 27 ES valstybių narių sanglaudos politikai; kadangi, socialiniu ir ekonominiu požiūriu Kroatija, su kuria derybos dėl narystės ES yra toliausiai pažengusios, yra net labiau išsivysčiusi, nei kai kurios valstybės narės, lyginamuju požiūriu Europos Sąjungai tenkanti finansinė našta būtų ypač maža – dėl šalies dydžio, gyventojų skaičiaus ir ekonominio išsivystymo, taip pat pabrėžia, kad prisijungus tik Kroatijai statistinio poveikio regionų finansavimui regionų ir nacionaliniu lygmeniu net dabartiniu finansiniu laikotarpiu nebūtų,

- P. kadangi, pagal dabartines taisykles ir sąlygas, įstojus Turkijai pasikeistų ES sanglaudos politikos apimtis, nes ši politika lig šiol dar nebuvo vykdyta tokio dydžio valstybėje, kuriai būdingas toks žemas ekonominio išsivystymo lygis ir tokie dideli regioniniai skirtumai,
- Q. kadangi 2006 m. birželio mėn. Europos Vadovų Taryba savo išvadose atkreipė dėmesį į tai, kad priimdama naujas nares ES turėtų sugebėti išlaikyti Europos integracijos pagreitį, be to, „reikia dėti visas pastangas siekiant sustiprinti Sąjungos sanglaudą ir veiksmingumą“,
- R. kadangi savo 2006 m. lapkričio 8 d. komunikate Komisija reikalauja prieš būsimą plėtrą nuodugnai išanalizuoti jos poveikį ES biudžetui, atsižvelgiant į galimus pokyčius atitinkamose politikos srityse, pvz., žemės ūkio ir sanglaudos politikos srityse,
- S. kadangi apie regioninę politiką, kaip vieną svarbiausių ES biudžeto skyrių, bus aktyviai diskutuojama 2008-2009 m. numatytos ES finansinio plano peržiūros metu ir aptariant veiksmingumo kriterijus,
- T. kadangi vis dar besiplečiančioje Europos Sąjungoje labiau nei paprastai būtina efektyvi Bendrijos politika, o sanglaudos politikos veiksmingumas ir jos reali pridėtinė vertė priklauso nuo turimų finansinių išteklių; kadangi dėl to daugiausiai dėmesio reikia skirti Bendrijos nuosavųjų išteklių sistemos persvarstymui,
1. mano, kad Europos Sąjungos gebėjimas priimti naujas nares reiškia, kad, vykdydama biudžeto politiką, ji privalo siekti socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos tikslo; todėl mano, kad vykstant kiekvienos šalies kandidatės stojimo procesui būtina atsižvelgti į tai, ar ES turės galimybių integruoti atitinkamą valstybę;
 2. mano, kad persvarstant ES finansinę programą būtinos institucinės, finansinės ir politinės reformos; todėl mano, kad būtina palyginti įvairių pagrindinių finansavimo priemonių (Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai) poveikį 27 ES valstybių narių plėtrai; ir priimti atitinkamus sprendimus biudžeto klausimais;
 3. mano, kad būsima plėtra neturėtų lemti to, jog dėl statistinio poveikio vis daugiau Europos Sąjungos regionų, realiai nepanaikinus esamų skirtumų, netektų Europos sanglaudos politikoje numatyto finansavimo pagal galiojantį 1 tikslą;
 4. pažymi, kad neįmanoma vykdyti tikros ir efektyvios sanglaudos politikos nepadidinus ES išlaidų iki 1,18 proc. ES bendrųjų pajamų; tai Parlamentas pabrėžė savo 2005 m. birželio 8 d. rezoliucijoje dėl išsiplėtusios Europos Sąjungos 2007-2013 m. politinių iššūkių ir biudžeto lėšų¹;
 5. todėl apgailestauja, kad Komisija 2006 m. lapkričio 8 d. komunikate dėl plėtros strategijos nepateikė nuodugnios būsimos plėtros finansinio poveikio analizės;
 6. ragina Komisiją pateikti išsamią prognozę, siekiant tinkamai įvertinti, kokį poveikį struktūrinei politikai turėjo Rumunijos ir Bulgarijos įstojimas į ES;

¹ OL C 124 E, 2006 05 25, p. 373.

7. taip pat ragina Komisiją ruošiantis būsimai plėtrai nuolatos skaičiuoti, kokios su regioninės politikos vykdymu susijusios išlaidos taikant turimus ir pakeistus bei išplėstus kriterijus galėtų tekti ES (pateikiant kiekvienos šalies duomenis atskirai) ir kaip tai paveiks dabartines regioninio finansavimo galimybes; šiuo klausimu pažymi, kad būtų taip pat galima naudotis Europos erdvinio planavimo stebėjimo tinklo (ESPON) duomenų bazėmis ir analitinėmis priemonėmis; mano, kad įvairios ES finansavimo priemonės turi būti geriau integruotos;
8. mano, kad siekiant sukurti Europos sanglaudos politikos finansavimo ateityje scenarijus, būtina atlikti tęstinius tyrimus, kurie būtų pagrįsti ankstesnės plėtros metu įgyta patirtimi ir kuriuose būtų atsižvelgiama į socialinę ir ekonominę pažangą, kuri įvyks šiuo programavimo laikotarpiu;
9. pabrėžia labai griežto požiūrio, grindžiamo kiekybiniu ir kokybiniu struktūrinių fondų panaudojimo įvertinimu ir apimančio patikimą jų valdymą bei tinkamą kontrolę, svarbą, siekiant, kad būtų atsižvelgiama į ES piliečių interesus ir gerinamas Europos Sąjungos sąnaudų ir pelno santykis sanglaudai skiriamų išlaidų srityje;
10. ragina Komisiją į ateinančią ketvirtąją ataskaitą dėl sanglaudos įtraukti skyrių, kuriame ji pateiktų savo požiūrį į šiuo metu vykdomos sanglaudos politikos tvarumą ir į būsimas priemones, kuriomis, jei reikia, būtų galima paveikti sanglaudos politiką;
11. mano, kad, atsižvelgiant į dabartinę ES išteklių sistemos padėtį, būtų sunku finansuoti ateities plėtrą ir išvengti pavojaus, kad bus pakenkta dabartinės sanglaudos politikos veiksmingumui;
12. ragina Komisiją nedelsiant komunikate pateikti pasiūlymą dėl sanglaudos politikos įgyvendinimo pakopų modelio, kuriame, vykdant Europos sanglaudos politiką, ir toliau būtų numatyti skirtumai tarp pasirengimo narystei paramos ir narystės ir kad, atsižvelgiant į pasiektą politinę pažangą, būsimoms šalims kandidatėms iki galimos narystės Europos Sąjungoje būtų skiriama veiksminga pagalba regioninei plėtrai;
13. ragina, kad Turkijai būtų parengta pakopų koncepcija, kurioje būtų labiau atsižvelgiama į atitinkamas paramos sritis (tam tikras pramonės šakas, administracijos gebėjimų stiprinimą, lygias galimybes) ir skatintinus regionus, siekiant išvengti neapgalvotų finansinių pasirengimo narystei standartų ir įgyvendinti tikslingesnę sanglaudos ir augimo politiką;
14. prašo nuo 2010 m. taikyti bendro sprendimo procedūrą pasirengimo narystei paramos įvertinimui ir persvarstymui;
15. ragina Komisiją pateikti tikslesnę „sustiprintos kaimynystės politikos“ apibrėžtį ir atsižvelgiant į tai geriau apgalvoti struktūrinių fondų finansavimo priemones;
16. mano, kad, siekiant įgyvendinti veiksmingą sanglaudos politiką, ateityje būtina stiprinti pačių valstybių narių atsakomybę,
17. atsižvelgdamas į svarstymus dėl būsimos sanglaudos politikos, siūlo, kad teikdama paskolas ES dažniau panaudotų svarto poveikį, ypač tų šalių ir regionų, kurie gauna ES

paramą ilgus metus, atžvilgiu, siekiant, kad Bendrijos parama taptų veiksmingesnė, bet jos nepakeičiant kitomis priemonėmis;

18. mano, kad tam reikėtų sukurti palankias subsidijų ir paskolų teikimo sąlygas mažiausiai išsivysčiusiems ES regionams;
19. ragina Komisiją parengti pasiūlymus dėl būsimos sanglaudos politikos, kuri būtų labiau suderinta su tikraisiais regionų poreikiais, nes regionų, kuriems ES fondų lėšos yra skiriamos 10, 20 ar 30 metų, išsivystymo lygis žymiai skiriasi nuo regionų, kuriems tokios lėšos nebuvo skirtos, išsivystymo lygio; mano, kad būsimus ES sanglaudos politikos uždavinius galbūt galima spręsti taikant didesnę diferenciaciją;
20. reiškia susirūpinimą tuo, kad kai kuriuose ES regionuose parama yra netinkamai skirstoma; dėl to, nepaisant ilgametės finansinės paramos, šiuose regionuose padėtis negerėja – tai reiškia, kad Bendrijos ištekliai yra švaistomi;
21. ragina skatinant bendrąjį struktūrinį finansavimą dažniau panaudoti privačius finansinius fondus ir remiantis pažangiąja patirtimi gerokai palengvinti privatų bendrąjį struktūrinių fondų projektų ir programų finansavimą;
22. reikalauja ateityje numatyti tokį struktūrinį finansavimą, kad būtų išvengta netinkamo skatinimo poveikio ir ES finansuojamo įmonių perkėlimo, ir mano, kad, įgyvendindama sanglaudos politiką, Komisija privalo kritiškai įvertinti gamybinei veiklai skirtų subsidijų poveikį su gamybos plėtra susijusiems verslo sprendimams, atsižvelgdama į atitinkamų įmonių dydį;
23. pastebi, kad sanglaudos politikos sėkmė susijusi su atskirų šalių vykdoma ekonomine politika ir kad sanglaudos politikos sėkmę pirmiausia lemia Nacionalinių veiksmų planų, susijusių su Lisabonos strategijos tikslais, įgyvendinimas;
24. ragina Komisiją užtikrinti, kad pagal būsimųjų regioninio konkurencingumo ir teritorinio bendradarbiavimo programų tikslus daugiau lėšų būtų skiriama regioninės ekonomikos darymui europietiškesne ir Europos mastu svarbioms infrastruktūroms;
25. ragina, kad ateityje struktūrinių fondų lėšos dažniau būtų skiriamos demografinėi kaitai ir regioninės migracijos poveikiui sušvelninti;
26. mano, kad, siekiant padėti regionams spręsti su globalizacija susijusias socialines problemas ir demografinių pokyčių sukeltas problemas, taip pat siekiant kitų tikslų, ateityje kaip horizontaliąją priemonę reikia dažniau naudoti Europos socialinio fondo lėšas;
27. pabrėžia, kad struktūrinės politikos rezultatai gali būti peržiūrėti tik skaidriai paskirstant struktūrinių fondų lėšas, todėl reikalauja, kad Europos Sąjunga taikytų labai griežtus kriterijus finansinės pagalbos panaudojimo skaidrumui įvertinti;
28. reikalauja, kad, įrodžius piktnaudžiavimo finansinės paramos lėšomis faktus, būtų taikomos griežtesnės sankcijos ir veiksmingos pinigų išieškojimo procedūros;

29. nurodo, kad sėkminga kova su korupcija ir administracinių gebėjimų stiprinimas, siekiant veiksmingiau ir skaidriau įgyvendinti struktūrinių fondų programas, yra svarbiausia finansavimo iš struktūrinių fondų sąlyga; reikalauja nuosekliai ir griežtai taikyti kontrolės priemones;
30. ragina Komisiją ir valstybes nares pasinaudoti šiuo pranešimu rengiantis šiuo metu galiojančios 2008-2009 m. ES finansinės programos tarpiniam persvarstymui;
31. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir Regionų komitetui.